Gazeta Krakowska.

Wychodzi codzienie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 257.

Kwartalnie kosztuje złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

WTOREK 17 Listopada 1846 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
14	6	27" 6''' 822	+ 0° 8	1, 78	ZPł. Zachodni średni	Pochmurno	Mgła
	2	5, 806	+ 2, 4	2, 18	,, słaby	,,	Deszcz
	10	5, 500	+ 2, 5	2, 34	,, średni	,,	
15	6	5''' 440	+ 3°, 0	2, 46	,, ,,	,,	
	2	5 469	+ 5, 2	2, 93	ZPn. Zachodni ,,	,,	
	10	6, 992	+ 0, 8	1, 88	Północy ,,	,,	Deszcz

Kraków 16 Listopada. Dziś z powodu zajęcia miasta Krakowa z jego Okręgiem w posiadłość Jego Cesarsko Królewsko Apostolskiej Mości Najjaśniejszego Cesarza Austryi, i wcielenia na powrót do Monarchii Austryackiéj, wydane tu zostały następujące manifesty.

Der im Namen der drei Schutzmächte Oesterreich, Preußen, und Rußland, der interimistischen Regierung des Freistaates Krakau vorstehende Feldmarschal-Lieutenant Graf von Castiglione, macht hiermit, im Namen und Auftrage dieser Mächte kund, daß dieselben am 6ten dieses Monats zu Wien, die folgende Uibereinkunft geschlossen und unterzeichnet haben:

In Erwägung, daß die Verschwörung, welche im Monate Februar 1846 die bekannten Ereignisse im Großherzogthum Posen, in Krakau und in Galizien herbeigeführt hat, ein Anschlag war, der mit Hülfe zahlreicher Mitschuldiger im Lande, in der ferne vorbereitet worden;

In Erwägung, daß die verbrecherische Faktion zur verabredeten Stunde zu den Waffen griff, die Feindseligkeiten eröffnete und Proklamationen erließ, welche zur allgemeinen Empörung aufforderten;

In Erwägung, daß Krakau der Sitz einer Central-Behörde ward, die sich Revolutions-Regierung nannte, und daß von dieser Regierung die zur Leitung des Aufstandes dienenden Erläße ergingen;

In Erwägung, daß alle diese Umstände zusammen, die Stadt Krakau in einen eigentlichen Kriegszustand versezt haben, nach welchem die drei Höfe von Oesterreich, Preußen und Rußland befugt gewesen sein würden, von allen Rechten Gebrauch zu machen, die der Krieg ihnen einräumt;

In Erwägung, daß sie schon allein aus diesem Grunde über ein Gebieth, welches eine feindliche Stellung gegen sie genommen, zu verfügen berechtigt sein würden;

W Imieniu Trzech Mocarstw Opiekuńczych Austryi, Pruss i Rossyi, przewodniczący Tymczasowego Rządu Wolnego Miasta Krakowa, Feldmarszałek Porucznik Hrabia Castiglione, w Imieniu i z upoważnienia tychże Mocarstw, podaje do wiadomości, że powienione Mocarstwa, zawarły pomiędzy sobą dnia 6 b. m. w Wiedniu i podpisały następującą umowę:

Zważywszy, że sprzysiężenie które w miesiącu Lutym 1846 wiadome wypadki w Wielkiem Xięztwie Poznańskim, w Krakowie i w Galicyi pociągnęło za sobą, było zamachem, który przy pomocy licznych wspólwinowajców w kraju, o podal był przygotowany;

Zważywszy, że fakcya zbrodnicza, w umówionéj godzinie rzuciła się do broni, rozpoczęła kroki nieprzyjacielskie i proklamacye wydała do powszechnego rokoszu wzywające;

Zważywszy, że Kraków był siedliskiem władzy centralnéj, która się Rządem Rewolucyjnym mianowała, i że od tego Rządu, do kierowania powstaniem służące rozporządzenia wychodziły;

Zważywszy, że wszystkie te okoliczności razem wzięte, postawiły miasto Kraków w stanie właściwie wojennym, wskutku którego Trzy Dwory Austryi, Pruss i Rossyi mocne byłyby użyć wszelkich praw do których wojna upoważnia;

Zważywszy, że one już z tego samego powodu, względem kraju który przeciwko Nim nieprzyjacielską przybrał postać, stanowić mają prawo;

In Erwägung, daß es aber nicht die Absicht der drei Mächte ist, die Stadt Krakau dem Gesetze des Stärkeren zu unterwerfen, weil, wo so grosse Ungleicheit der Kräfte obwaltet, dieß Gesetz keine Anwendung leiden kann;

In Erwägung, daß eben so wenig davon die Rede ist, über jene Stadt einen Akt der Rache zu verhängen, oder sie zu bestrafen, sondern daß die gedachten hohen Schutzmächte, nichts als Ordnung und Frieden im Gebiethe von Krakau wiederherstellen wollen, und keinen anderen Zwek haben, als den, ihre Völker vor der Wiederkehr von Ereignissen zu schützen, die deren Ruhe so schwer gestört haben.

In fernerer Erwägung, daß durch den unter ihnen am 3 Mai / 21 April 1815 geschlossenen Vertrag, die Stadt Krakau mit ihrem Gebiethe für eine freie, unabhängige und streng neutrale Stadt erklärt, und unter den Schutz der drei hohen Contrahenten gestellt ist, und daß die drei Höfe durch diese Vereinbarung den auf die Stadt Krakau sich beziehenden Artikel in ihren verschiedenen Verträgen vom 3 Mai / 21 April 1815 (von denen der eine zwischen Seiner Majestät dem Kaiser von Oesterreich und Seiner Majestät dem Kaiser aller Reußen, der andere, unter demselben Datum, zwischen Seiner Majestät dem Kaiser aller Reußen und Seiner Majestät dem Könige von Preußen geschlossen ist) haben in Vollzug setzen wollen;

In Erwägung, daß aber das Bestehen der freuen Stadt Krakau, weit entfernt ihrer Absicht zu entsprechen, eine Quelle von Unruhen und Unordnungen gewesen ist, die während eines Zeitraumes von beinahe zwanzig Jahren, nicht allein den Frieden und die Wohlfahrt dieser freien Stadt und die Sicherheit der angränzenden Landestheile bedroht, sondern überhaupt den Sturz der durch die Verträge von 1815 begründeten Ordnung der Dinge bezwekt haben;

In Erwägung, daß zahlreiche Thatsachen dieser Art, die zu allgemein bekannt sind, als daß sie hier aufgezählt zu werden brauchten, den Bestand der freien Stadt Krakau in seinem Wesen völlig geändert haben, und daß Krakau sich durch Schritte, die den Besttimmungen der Traktate zuwider sind, wiederholt von den Verpflichtungen losgesagt hat, welche ihm die strenge Neutralität auferlegte, daß diese Schritte zu verschiedenen Malen, die bewaffnete Dazwischenkunft der drei Mächte herbeigeführt haben, und daß alle Veränderungen, die mit seiner inneren Verfassung zu dem Zweke vorgenommen wurden, um seiner Regierung mehr Kraft zu verleihen, nicht hinreichend waren, die Rückkehr dieser beklagenswerthen Thatsachen zu hindern;

In Erwägung, daß sogar die durch diese wohlwollenden Anordnungen der drei Regierungen bethätigte Langmuth derselben, statt ihren Zweck zu erreichen, nur dazu gedient hat,

Zważywszy, że nie jest atoli zamiarem Trzech Mocarstw poddać miasto Kraków prawu mocniejszego, ponieważ gdzie tak wielka nierówność sił zachodzi, tam prawo to, żadnego zastosowania znieść nie może;

Zważywszy, że tu równie nie idzie o to, ażeby na rzeczone miasto czyn zemsty wywrzeć, lub też karę rozciągnąć, lecz tylko o to: że Trzy wyżéj wspomnione Wysokie Mocarstwa Opiekuńcze, jedynie porządek i pokój na territorium Krakowskiem przywrócić chcą, i żadnego innego niemają zamiaru, jak tylko ludy swoje zasłonić od ponowienia się wypadków, które spokojność ich tak ciężko zawichrzyły;

Zważywszy daléj, że traktatem z dnia 3 Maja / 21 Kwietnia 1815 roku pomiędzy Niemi zawartym, miasto Kraków z Jego Okręgiem za wolne, niepodległe i ściśle neutralne uznane, pod Opieką Trzech Wysokich umawiających się stron postawione zostało, i że te Trzy Dwory przez takowe zjednoczenie artykułu tyczącego się miasta Krakowa, tenże wskutku rozmaitych swych umów z dnia 3 Maja / 21 Kwietnia 1815 roku (z których jedna pomiędzy Najjaśniejszym Cesarzem Austryi, i Jego Cesarską Mością Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi, druga tejże daty, pomiędzy Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi i Najjaśniejszym Królem Pruskim zawarte,) w wykonanie wprowadzić chciały;

Zważywszy, że istnienie atoli wolnego miasta Krakowa dalekiem będąc od odpowiedzenia ich zamiarom, było zródłem niepokojów i nieporządku, które w przeciągu blizko lat dwudziestu, nietylko spokojność i pomyślność tegoż wolnego miasta i bezpieczeństwo graniczących z nim części krajów zagrażały, lecz nadto obalenie porządku traktatami z roku 1815 ustalonego, miały na celu;

Zważywszy, że liczne czyny tego rodzaju, które za nadto powszechnie są wiadome, iżby tu je wyliczać potrzebą było, byt miasta wolnego Krakowa w gruncie jego zupełnie odmieniły, i że Kraków postępowaniem swojém, warunkom traktatu przeciwném, kilkakrotnie zrzekł się zobowiązań, które nań ścisła neutralność wkładała; że postępowanie to, kilkakrotną zbrojną interwencyą Trzech Mocarstw pociągnęło za sobą, i że wszelkie zmiany które z wewnętrzną ustawą jego w tym celu przedsiębrano, dla nadania więcéj tęgości Rządowi jego, nie były wystarczające, na przeszkodzenie ponawianiu się tych opłakanych czynów;

Zważywszy, że nawet w tych dobroczynnych postanowieniach Trzech Rządów, udowodniona Ich powolność, zamiast dopiąć swojego celu, posłużyła tylko na to, że nieubłaganych

die unversöhnlichen Feinde der bestehenden Ordnung in ihren Anschlägen zu bestärken, und daß die freie Stadt Krakau, der Herd einer neuen und weit verbreiteten Verschwärung geworden ist, deren Verzweigungen alle ehemals polnischen Provinzen umfasten;

In Erwägung, daß zu dieser strafbaren und unredlichen Unternehmung sich ein von eben dorter unternommener Angriff mit bewaffneter Hand gesellt, und Krakau einen Mittelpunkt gebildet hat, von wo aus der Geist der Empörung die Grundlagen der inneren Ruhe der angränzenden Staaten zu untergraben trachtete;

In Erwägung diesem nach, daß Krakau sich als politischen Körper augenscheinlich zu schwach erwiesen hat, um den unaufhörlichen Umtrieben der polnischen Ausgewanderten zu widerstehen, welche diese freie Stadt in moralischer Knechtschaft halten und sie demnach den Mächten keine Bürgschaft mehr gegen die Wiederkehr der schon öfters wiederholten Versuche der Umwälzung biethet;

In Erwägung, daß Unternehmungen dieser Art aber eine offenbare Verletzung des Traktates vom $\frac{3 \text{ Mai}}{21 \text{ April}}$ 1815, so wie des Artikels II. des Verfassungs-Statutes für die freie Stadt Krakau von 30 Mai 1833 sind;

In Erwägung, daß die eben erwähnten auf Krakau bezüglichen Vereinbarungen unter den drei Mächten, lediglich zu dem Ende in den Artikeln 6, 7, 8, 9 und 10 der allgemeinen Akte des Wiener Congresses vom 9ten Juni 1815. wiederholt wurden, damit diese Akte die verschiedenen Ergebnisse der in besonderen Negotiationen getroffenen Uibereinkunft unter den Cabinetten, umfassen möchte;

In Erwägung, daß wenn also die drei Höfe heite in Beziehung auf Krakau eine Ordnung der Dinge ändern, worüber sie im Jahre 1815 freiwillig übereinkamen, sie lediglich in die Ausübung eines unbestreitbaren Rechtes zurücktreten;

In Erwägung aller dieser Gründe, und in dem sie endlich die dringende Sorge für die so oft durch die freie Stadt Krakau gefährdeten Siecherheit ihrer Staaten in reifliche Uiberlegung gezogen haben, sind die drei Höfe von Oesterreich, Preußen und Rußland überfolgende Beschlüsse übereingekommen:

1) die gedachten drei Höfe von Oesterreich, Preussen und Rußland, wiederrufen die auf die Stadt Krakau bezüglichen Artikel der Traktate, welche, der eine zwischen Seiner Majestät dem Kaiser von Oesterreich, und Seiner Majestät dem Kaiser aller Reussen, der andere zwischen Seiner Majestät dem Kaiser aller Reussen, und Seiner Majestät dem Könige von Preußen geschlossen und am $\frac{3 \text{ Mai}}{21 \text{ April}}$ 1815 unterzeichnet wurden. In gleicher Weise ist auch der dort beigefügte Zusatz-Vertrag zwischen Oesterreich, Preußen, und Rußland von demselben Tage, wiederrufen und aufgehoben

nieprzyjaciół istniejącego porządku, w zamachach ich umacniała, i że wolne miasto Kraków, stało się ogniskiem nowego i daleko rozpostartego spisku, którego rozgałęzienie wszystkie dawne prowincye polskie ogarnęło;

Zważywszy, że do tego kary godnego i niegodziwego zamachu, przyłączyła się właśnie ztamtąd przedsięwzięta zbrojną ręką napaść, a Kraków stanowił punkt środkowy, z którego duch rokoszu, podstawy wewnętrznéj spokojności ościennych Państw podkopać usiłował;

Zważywszy nadto, że Kraków jako polityczne ciało, widocznie za słabym się okazał, ażeby tym nieustającym zawichrzeniom emigrantów polskich mógł się oprzeć, którzy to wolne miasto trzymają w moralném jarzmie; że tym sposobem nie przedstawia Mocarstwom żadnéj nadal rękojmi przeciw ponowieniu się tylokrotnie już objawianych usiłowań do obalenia porządku;

Zważywszy, że przedsięwzięcia tego rodzaju, jawném są naruszeniem traktatu z dnia $\frac{3 \text{ Maja}}{21 \text{ Kwietnia}}$ 1815 roku, jak niemniéj artykułu IIgo ustawy konstytucyjnéj dla wolnego miasta z dnia 30 Maja 1833 roku przepisanéj;

Zważywszy, że wyżéj wymienione, na Kraków rozciągające się pomiędzy Trzema Mocarstwami zjednoczenia, wyłącznie na ten koniec w Artykułach 6, 7, 8, 9 i 10 ogólnego aktu Kongresu Wiedeńskiego z dnia 9go Czerwca 1815 powtórzone zostały, ażeby ten akt, rozmaite rezultata w szczególnych negocyacyach zawartéj umowy pomiędzy Gabinetami, mógł obejmować;

Zważywszy, że gdy tym sposobem Trzy Dwory zmieniając dziś stan rzeczy względnie Krakowa, do którego w roku 1815 dobrowolnie przystąpiły, wracają się tylko oczywiście do wykonania niezaprzeczonego sobie prawa;

Zważywszy wszystkie te powody, i gdy nakoniec nieodzowną troskliwość o tak często naruszane bezpieczeństwo swoich Państw przez wolne miasto Kraków, wzięły pod ścisłą rozwagę, Trzy Dwory Austryi, Pruss i Rossyi, zgodziły się na następujące postanowienia:

1) Rzeczone Trzy Dwory Austryi, Pruss i Rossyi odwołują artykuły traktatów tyczące się Krakowa, z których jeden pomiędzy Najjaśniejszym Cesarzem Austryi i Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi, drugi zaś pomiędzy Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi i Najjaśniejszym Królem Pruskim zawarte i d. $\frac{3 \text{ Maja}}{21 \text{ Kwietn.}}$ 1815 podpisane zostały.— W tymże samym sposobie i traktat dodatkowy pomiędzy Austryą, Prusami i Rossyą tegoż samego dnia zawarty, odwołany i zniesiony został.

2) In Folge dessen wird die Stadt Krakau und ihr Gebieth an Oesterreich zurückgestellt, und mit der oesterreichischen Monarchie vereiniget, um von Seiner Kaiserlich Königlichen Apostolischen Majestät besessen zu werden, wie Dieselben sie vor dem Jahre 1809 besessen haben

Krakau am 16 November 1846.

Castiglione.

Wir Ferdinand der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn und Böhmen, dieses Namens der Fünfte, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; Erzherzog von Oesterreich; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Ober- und Nieder-Schlesien; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol &c. &c.

Nachdem durch den Wiener Frieden vom 14 October 1809 die Stadt Krakau nebst dem angränzenden Gebiete von Unserem Reiche losgerissen und zu dem damaligen Herzogthume Warschau geschlagen, in Folge der Kriegsereignisse des Jahres 1812 aber von dem kaiserlich russischen Truppen erobert war, hat sich Unser in Gott ruhender Herr Vater, Weiland Kaiser Franz I. mit den verbündeten Höfen von Preußen und Rußland durch den Vertrag vom 3 Mai/21 April 1815 dahin vereinigt: daß Krakau mit dem ihm zugewiesenen Gebiete in Zukunft eine, unter den Schutz dieser drei Mächte gestellte, freie und unabhängige Stadt seyn soll. Ausdrückliche Bedingung und nothwendige Voraussetzung dieser Anordnung war jedoch sowohl die strenge Neutralität der besagten freien Stadt, wie die ihr auferlegte Verpflichtung, keinerlei Flüchtlingen, welche Unterthanen der drei Schutzmächte wären, Zuflucht und Aufenthalt zu gewähren, sondern selbige sofort an die zuständigen Behörden auszuliefern.

Eine betrübende Erfahrung von sechzehn Jahren hat aber gezeigt, daß Krakau diese Bedingungen seiner unabhängigen Existenz nicht erfüllt, sondern seit dem Jahre 1830 unausgesetzt zum Herde feindseliger Umtriebe gegen die drei Schutzmächte gedient hat, bis es endlich im Februar dieses Jahres der Schauplatz gewaltthätigerer und gefährlicherer Auftritte wurde, wie je. Nachdem seine Regierung und rechtmäßige Verfassung aufgelöst, und das Schicksal der Stadt in die Hände einer Anzahl von Verschwornen gefallen war, die den Titel einer Revolutions-Regierung von Pohlen annahmen, und die Einwohner aller ehemals pohlnischen Landestheile gegen die bestehenden Regierungen zum Aufstande und zu den Waffen

2) W skutku tego, miasto Kraków ze swoim Okręgiem, Austryi przywrócone, i z Monarchią Austryacką połączone zostaje, ażeby przez Jego Cesarsko Królewsko Apostolską Mość, tak jak przed rokiem 1809, był posiadanym.

Kraków 16 Listopada 1846.

MY FERDYNAND PIERWSZY,

z Bożéj łaski Cesarz Austryi; Król Węgierski i Czeski, tego imienia Piąty; Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyxiążę Austryacki; Xiążę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Karniolii, Wyższego i Niższego Szląska; Wielki Xiążę Siedmiogrodzki; Margrabia Morawski; uxiążęcony Hrabia Habsburgski i Tyrolski.
etc. etc.

Gdy miasto Kraków z ogranicznym okręgiem przez traktat pokoju zawarty w Wiedniu dnia 14 Października roku 1809 od Naszego państwa oderwane, i do ówczasowego xstwa Warszawskiego przyłączone, jednak w skutek zdarzeń wojennych w roku 1812 przez cesarsko rossyjskie wojska zdobyte zostało; połączył się Nasz w Bogu spoczywający Pan Ojciec świętéj pamięci, Cesarz Franciszek I. z dworami sprzymierzonemi Prus i Rossyi, przez ugodę z dnia 3 Maja/21 Kwietnia 1815 roku w ten sposób: że Kraków z przyłączonym okręgiem na przyszłość, jako wolne i niepodległe, pod protekcyą tychże 3ch Mocarstw zostające miasto uważane być ma. Wyraźnym jednakże warunkiem i koniecznie potrzebną supozycyą tego ustanowienia była nietylko ścisła neutralność rzeczonego wolnego miasta, lecz osobliwie ten na nie włożony obowiązek, ażeby żadnym zbiegom, którzyby poddanemi tych trzech opiekuńczych mocarstw byli, ani przytułku, ani schronienia nie pozwalało, ale ich natychmiast właściwym urzędom wydawało.

Nader smutne doświadczenie lat szesnastu wykazało, że Kraków tego warunku swego niepodległego istnienia niedopełnił, i owszem od 1830 roku był nieprzerwanie ogniskiem buntowniczych zabiegów przeciw Trzem Dworom Opiekuńczym, aż nakoniec w Lutym bieżącego roku stał się widownią gwałtowniejszych i niebezpieczniejszych wydarzeń, jak kiedy. Skoro rząd i prawna konstytucya Krakowa zniesione zostały, a los miasta w ręce kilku sprzysiężonych popadł, którzy sobie tytuł rządu rewolucyjnego Polski przywłaszczyli, i mieszkańców wszystkich części dawniejszych polskich krajów do powstania przeciw ich rządom i do broni

riefen, erfolgte vom Krakauer Gebiete aus ein Einfall einer bewaffneten Rotte in Unsere Staaten.

Krakau mußte auf's Neue von den Truppen der Schutzmächte besetzt und unter eine Unseren Militär-Beherden untergeordnete provisorische Regierung gestellt werden.

Durch diese Vorgänge in die Unmöglichkeit versetzt, die von den Feinden der Ruhe und Ordnung in Europa zerstörten Grundlagen der Freiheit und Unabhängigkeit von Krakau wieder herzustellen, und durchdrungen von der Verpflichtung, sowohl Unsere getreuen Unterthanen in Galizien, als den rechtlichen und ordnungsliebenden Theil der Bewohner von Krakau selbst, vor den Angriffen und Umtrieben eben jener Umwälzungs-Partei sicher zu stellen, haben Wir, in Verbindung mit Seiner Majestät dem Könige von Preußen und Seiner Majestät dem Kaiser von Rußland, das künftige Schicksal Krakau's in ernstliche Erwägung gezogen. Zu diesem Ende haben Wir Berathungen mit den Special-Bevollmächtigten der Höfe von Berlin und St. Petersburg pflegen lassen.

Das ergebniß derselben ist eine zu Wien am 6 November dieses Jahres geschlossene Uebereinkunft, durch welche die drei Schutzmächte der Stadt Krakau die in Betreff derselben geschlossenen Verträge vom 3 Mai 1815 widerrufen und aufheben, wodurch gedachte Stadt nebst Gebiet, so wie dieselbe vor dem Wiener Frieden von 14 October 1809 von Unserem in Gott ruhenden Herrn Vater und Vorfahren besessen worden ist, unter Unseren Scepter zurückkehrt.

In Folge dessen ergreifen Wir, wie hiermit geschieht, Besitz von der gedachten Stadt Krakau und ihrem bisherigen Gebiete, vereinigen sie für ewige Zeiten mit Unserer Krone und erklären sie für einen unzertrennlichen Bestandtheil Unseres kaiserlichen Reiches, dem Wir sie hiermit einverleiben.

Wir ernennen den Hochwohlgebornen Grafen Moriz v. Deym, Unseren Kämmerer, wirklichen Gubernialrath und Stadthauptmann in Prag zu Unserem Hof-Commissär für diese Besitzergreifung, und fordern sämmtliche Bewohner der Stadt Krakau und ihres bisherigen Gebietes um ihres eigenen Wohles willen hierdurch ernstlich auf: diesem von Uns abgesendeten Hof Commissär und rücksichtlich den von Uns als bestehend annerkanten oder neue einzusetzenden Behörden unweigerlichen Gehorsam, und den von Uns getroffenen und noch zu treffenden Anordnungen pünktliche Folge zu leisten. Dafür versprechen Wir ihnen Aufrechthaltung und Schutz unserer heiligen Religion, unparteiisches Recht und Gerechtigkeit, billige Vertheilung aller Staatslasten und kräftige Handhabung der öffentlichen Sicherheit Denen, die sich Unserer Gnade durch ungesäumte Unter-

wzywali, nastąpił z powiatu Krakowskiego napad zupełnie uzbrojonéj roty na Nasz kraj.

Na nowo potrzeba było Kraków zająć przez wojska mocarstw opiekuńczych, i oddać go pod rząd prowizoryczny Naszym władzom wojskowym podległy.

Przez te wypadki w niemożności położeni, przez nieprzyjaciół spokoju i porządku w Europie zburzone podstawy wolności i niepodległości Krakowa znowu pobudować, a przejęci obowiązkiem zabespieczenia nietylko Naszych wiernych poddanych w Galicyi, lecz także prawéj i w porządku zamiłowanéj części mieszkańców Krakowa od napadów i zabiegów tegoż stronnictwa burzycieli, wzięlismy w połączeniu z J. K. Mością Królem Pruskim, i z J. C. Mością Cesarzem Rossyjskim przyszły los miasta Krakowa pod ścisłą rozwagę.

W tym celu nakazaliśmy narady z pełnomocnikami specyalnemi Dworów Berlińskiego i Petersburskiego. Skutkiem tych narad jest ugoda zawarta w Wiedniu na dniu 6 Listopada bieżącego roku, mocą któréj trzy opiekuńcze dwory traktaty na dniu 3 Maja roku 1815 względem miasta Krakowa zawarte odwołują i znoszą, przez co toż miasto ze swoim okręgiem tak, jak takowe przed pokojem Wiedeńskim z z dnia 14 Paździeruika 1809 roku od Naszego w Bogu spoczywającego Pana Ojca i poprzednika posiadane było, znowu pod Nasze berło wraca.

W skutek tych postanowień, zajmujemy niniejszem miasto Kraków z jego dotychczasowym okręgiem w Nasze posiadanie, połączamy je na wieczne czasy z Naszą koroną, i deklarujemy je jako nierozdzielną część Naszego Cesarskiego państwa, do którego je niniejszém wcielamy.

Mianujemy Jaśnie Wielmożnego Hrabiego Maurycego Deym, Naszego Podkomorzego, Rzeczywistego Radzcę Gubernijalnego i Starostę miasta Pragi Naszym Nadwornym K[illegible]issarzem do zajęcia tego posiadania i [illegible]y wszystkich mieszkańców miasta Krak[illegible] go dotychczasowego okręgu, dla ich [illegible] dobra, aby Naszemu postanowionen[illegible] nemu Kommissarzowi, a względnie teraźniejszym przez Nas uznanym, albo nowo zaprowadzić się mającym władzom niezłomne posłuszeństwo, a wszystkim przez Nas wydanym i jeszcze wydać się mającym rozporządzeniom najściślejszą uległość okazywali. Nawzajem przyrzekamy im utrzymanie i obronę naszej Swiętej Religii, bezstronne prawo i sprawiedliwość, słuszne rozdzielenie ciężarów krajowych i silne zachowanie publicznego bezpieczeństwa. Dla tych, którzy przez niezwłoczne poddanie

fung unter gegenwärtige Maßregeln, die zu ihrem eigenen Besten dient, und durch Treue und Anhänglichkeit an Unser Haus würdig machen, werden Wir stets ein milder Landesfürst und gnädiger Kaiser seyn, und Uns bestreben, sie nach besten Kräften der Wohlthaten theilhaft zu machen, welche die Vereinigung mit einer großen und mächtigen Monarchie den Bewonern Krakaus zu gewähreu im Stande ist.

So gegeben in Unserer Kaiserlichen Residenz zu Wien den 11 November im Eintausend achthundert und sechs und vierzigsten, Uuserer Reiche im zwölften Jahre.

Ferdinand.

Carl Graf von Inzaki,
Oberste Kanzler

Franz Freiherr von Pilersdorff,
Hofkanzler.

Johann Freiher Krticzka von Jaden,
Vice-Kanzler

Nach Sr. k. k apostol. Majestät
Höchst eigenem Befehle:

Franz Ritter von Radherny.
k. k. Hofrath.

się pod teraźniejsze dla ich własnego dobra służące rozporządzenie, tudzież przez wierność i przychylność do Naszego domu, Naszéj łaski godnymi się staną, będziemy zawsze łagodnym Rządcą i łaskawym Cesarzem, oraz będziemy się starać podług Naszych najlepszych sił, ażeby ich uczynić uczestnikami tych dobrodziejstw których połączenie z tak wielkim i możnym mocarstwem mieszkańcom miasta Krakowa udzielić jest w stanie.

Dan w Naszéj Cesarskiéj Rezydencyi w Wiédniu dnia jedenastego Listopada, roku tysiącznego ośmsetnego czterdziestego szóstego, Naszego panowania dwuuastego.

FERDYNAND.

Hrabia Karol Inzaghi,
Najwyższy Kanclerz.

Baron Franciszek Pillersdorff,
Nadworny Kanclerz.

Barou Jan Krticzka de Jadeu,
Vicekanclerz.

Według własnego Jego c. k. Apostols Mości
najwyższego rozkazu:

Kawaler Franciszek Nadheruy,
c. k. nadworny Radzca.

Uroczystość tego ważnego aktu, odbyła się w następującym sposobie. O godzinie 9 z rana zebrały się wszystkie Władze cywilne i wojskowe w gmachu Senackim. O godzinie kwadrans na 10tą Jaśnie wielmożny Hrabia Deym Cesarsko Królewski Szambelan i Nadworny Kommissarz w assystencyi szwadronu kawaleryi przybył z Podgórza przez Kazimierz i Stradom do gmachu Seuackiego, u którego głównych podwojów, przyjmowany był przez PP. Senatorów Hoszowskiego i Majewskiego, na wschodach zaś, oczekiwany przez Jego Excellencyą Cesarsko-Królewskiego Naczelnego Dowódzcę Feldmarszałka Porucznika Hrabiego Castiglioni i JW. Dyrektora Rady Administracyjnéj Księżarskiego i wprowadzony na Salę, gdzie zaraz Jego Excellencya Cesarsko-Królewski Feldmarszałek Porucznik hrabia Castiglioni odczytał w języku niemieckim i polskim Manifest objawiający powody zniesienia wolnego miasta Krakowa w Imieniu Trzech Najjaśniejszych Opiekuńczych Mocarstw, i Jaśniewielmożnego Hrabiego Deym jako mianowanego Cesarsko Królewskiego Nadwornego Kommissarza przedstawił wszystkim Władzom Cywilnym i Wojskowym z oświadczeniem: że Im przez usta Tego Urzędnika wola Jego Cesarsko-Królewsko-Apostolskiéj Mości objawioną zostanie; — i tu nastąpiło odczytanie w dwóch językach Patentu Cesarskiego, a Jaśnie Wielmożny Nadworny Kommissarz oznajmił wszystkim Władzom, że odtąd wszelkie Akta Rządowe w Imieniu Najjaśniejszego Cesarza Austryi wykonywane być mają, zresztą aby się trzymały wszystkich tych prawnych norm, które dotąd pod istniejącą, przez Trzy Opiekuńcze Mocarstwa ustanowioną Administracyą Wojenną zachowane były, dopóki inne rozporządzenia nie nastąpią. Pod tenże sam czas, nastąpiło urzędowe ogłoszenie Patentu tyczącego się takowego wcielenia, w całym okręgu Krakowskim przez Kommissarzy dystryktowych, a dwadzieścia jeden wystrzałów z dział na Zamku, obwieściły mieszkańcom miasta Krakowa dokonanie tego uroczystego Aktu.

Następnie Jaśnie wielmożny Nadworny Kommissarz, wśród okrzyków radosnych ludu, w assystencyi wszystkich Władz cywilnych i wojskowych, poprzedzony od cechów z chorągwiami, w uroczystéj Processyi, udał się do kościoła Archipresbyterjalnego N. Panny Maryi w rynku miasta, na solenne Nabożeństwo, w końcu którego, odśpiewano hymn: „*Boże zachowaj Cesarza naszego Ferdynanda*“.

Cały garnizon wojskowy, od godziny w pół do dziewiątéj wystąpił w paradzie na placu głównym miasta, i w ciągu odbywającego się Nabożeństwa, dawał salwy z ręcznéj broni i dział na Zamku stojących. Po odbytém nabożeństwie, Jaśnie wielmożny Cesarsko-Królewski Nadworny Kommisssrz w towarzystwie Jaśniewielmożnego Feldmarszałka Porucznika Hrabiego Castiglioni, udał się na rynek, gdzie całe wojsko oddawszy należne honory, defilowa-

ło; — poczem w assystencyi szwadronu kawaleryi Jaśnie wielmożny Kommissarz powrócił do mieszkania obranego w mieście Krakowie.

Na obiedzie danym w tym dniu przez Jego Excellencyą Jaśniewielmożnego Feldmarszałka Porucznika hrabiego Castiglioni, spełnione były toasty za zdrowie i szczęśliwe Panowanie Najjaśniejszego Cesarza i Króla, i Jego Najjaśniejszéj Rodziny.

Wieczorem znaczna część miasta Krakowa, z własnéj chęci mieszkańców oświetloną została.

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż* 31 *Października*. —

Straszna katastrofa powoli zbliża się do końca. Wszędzie opadają wody, a zarazem odsłaniają wielkie zniszczenia; wszędzie zwalone lub uniesione domy, popsute drogi, zapiaszczone lub zamulone pola. W pojedynczych doniesieniach o smutnych scenach, znajdują się także szlachetne rysy. I tak w Orleanie śmiały robotnik znalazł śmierć, wyratowawszy 80 osób; przewróciła się bowiem barka, a on nie umiał pływać. Do wielu miejsc można tylko barkami się dostać, a do innych punktów jeszcze wcale nie, gdyż konie lgną głęboko w pozostawionym przez wody mule. Codzień znajdują trupów. Mnóstwo bydła potonęło, a z ich gnijących ciał unosi się w powietrze nieznośny odór. Okolica Orleanu najwięcéj ucierpiała. Grobla kolei żelaznéj, przeszkadzając odpływowi wody w téj okolicy, przyczyniła się do wielkości nieszczęścia. Tysiące owiec w tych miejscach zatonęły. A co najgorsza, że deszcze ciągle jeszcze padają. Szczęście, że wezbranie wód Rodanu nie zrządziło prawie żadnych szkód. W Bajonnie skutkiem ciągle padających deszczów, rzeka Adour i inne strumienie wezbrały. Między Tours i Blois fundamenta kolei żelaznéj zniszczone zostały, i podróże odbywają się na starych drogach. I w Piemoncie wielka powódź panuje, most pod Var, jedyny związek między Francyą i Sardynią, zerwany został. Składka w biurze dz. *J. des Déb.* wynosi dziś 81,920 fr.

Gazette de France donosi o śmierci marszałka Bourmont, który umarł w swym zamku tegoż nazwiska w Anjou, przeżywszy lat 73.

Konsul angielski w Bajonnie, podczas wjazdu xstwa Montpensier do tego miasta nie zatknął angielskiéj bandery, ale kazał pozamykać drzwi i okna w domu konsularnym.

Marszałek Bugeaud był onegdaj oczekiwany w Marsylii, zkąd ma odpłynąć do Algieru.

Lord Brougham przybył z Cayennes do Paryża.

Gdy dowódzca eskadry francuzkiéj na rzece La Plata, kontradmirał Trehouart, odwołany został, sądzą, że i kroki nieprzyjacielskie zaniechane zostaną.

Dom bankowy Rothschildów, jak donieśliśmy, zawarł z ministrem wojny kontrakt o znaczną dostawę zboża, które do portu Dunkierki ma być dostawione. To zboże zakupione zostało już przed dwoma miesiącami przez ajentów Rothschilda w Hamburgu i Antwerpii, i spodziewają się, że umiarkowana cena, po któréj dostawione zostanie, przyczyni się do zniżenia cen zboża w północnéj Francyi i w okolicach Paryża.

Ze względu na wiadomość, że niewolnicy przyprowadzeni zostali na sprzedaż do Algieru, mówi dziennik ministeryalny *Messager*, że minister wojny zażądał w tym względzie raportu, i surowa kara dotknęłaby tych, którzyby przeciwnie tym rozkazom postępowali.

Na dzisiejszéj giełdzie spadły wszystkie papiery publiczne, w skutku spadnięcia papierów angielskich w Londynie.

List z Londynu wyjaśnia powód spadnięcia konsoldów angielskich, które nastąpiło w dniu nadejścia wiadomości z Portugalii. Parostatek pocztowy przybył d. 28 z Lisbony do Spithead, a nazajutrz rada gabinetowa miała postanowić interwencyę w Portugalii; wskutku tego miał wyjść rozkaz, aby okręty zabrały wojsko i udały się z niem do Lisbony.

— *Londyn* 29 *Października*. —

Agitacya w przedmiocie otworzenia portów dla wolnego dowozu zboża zagranicznego, coraz większe czyni w kraju postępy, i tu w Londynie w parafii Marylebone odbyło się w tymże celu liczne zgromadzenie, którego rezultatem było przedstawienie do Lordów urzędu skarbowego. Według doniesień ze Szkocyi, podobne zgromadzenia odbyły się w kilku miejscach.

Dnia 22 i 23 całe nasze zachodnie pobrzeże aż do Irlandyi dotknięte zostało straszną burzą, która zrządziła okropne szkody w ludziach i własnościach. Z Swansea, Milford, Exmouth, Cardigan, Portland, Limerick donoszą o zatonieniu wielu okrętów, przy wielu z nich zatonęły całe lub części osady. Dalsze szczegóły nieszczęść oczekiwane są przyszłą pocztą.

Dyrektor wielkiego wschodnio-indyjskiego towarzystwa kolei żelaznych, pan Champan, po jednorocznym pobycie w indyach wschodnich powrócił do Anglii. Pod jego kierunkiem uskutecznione zostały niwelacye na głównem ramieniu indyjskiéj kolei żelaznéj z Bombaj przez Malsetsch Gat na długości przeszło sto mil, a oprócz tego ku północy aż do Malwy a ku południowi do Solapar wykonane zostały roboty ziemne. Według statystycznych obliczeń, gdyby nawet jedna mila kolei żelaznéj kosztowała 10 do 12,000 fst., jeszcze wyłożony kapitał przynieść może 11 procent.

— *New-Jork* 15 *Października*. —

Wojna Stanów Zjedn. z Mexykiem zbliża się do końca, gdyż jenerał Taylor stanowczy

mu cios zadał, *przez zdobycie miasta Monterey*, klucza do opanowania stolicy. Jenerał ten stanął pod Monterey z 6000 ludzi dnia 19 września; rozpoczął na nie attak d. 22 i dopiéro po 3-dniowéj zaciętéj walce, i silnym oporze Mexykanów, przyczem Amerykanie utracili 300 zabitych i 200 ranionych, a Mexykanie 500 zabitych, opanował miasto w skutek kapitulacyi jenerała Ampudia, który dowodził załogą z 7000 ludzi złożoną.

Zaraz po przybyciu pod Monterey, ostrzeliwany był z bateryj podczas rozpoznawczego pochodu, i niebawem rozbił obóz o 3 mile od miasta. D. 20 września jenerał Worth otrzymał rozkaz obejścia miasta z prawéj strony, dla zajęcia drogi do Santillo wiodącéj i zdobycia wzgórza powyżéj pałacu Biskupiego, który to punkt dziwnym sposobem zupełnie przez nieprzyjaciela był zaniedbanym. Ale dopiero nazajutrz dopiął celu swego: po utarczce z mocnym oddziałem jazdy nieprzyjacielskiéj, odparł nieprzyjaciela ze znaczną stratą i zajął stanowisko oszańcowane w kierunku Santillo. Pokazało się atoli że oprócz warowni pałacu Biskupiego, wzniesione były jeszcze dwie inne na znacznych wzgórzach z przeciwnéj strony rzeki St. Juan, które obiedwie dopiero szturmem musiały być zdobyte.

Dnia 21, o godz. 8 z rana, baterya 10-calowych moździeży i dwóch 24-funtowych dział, wspierana przez pułk piechoty, rozpoczęła ogień przeciwko warowni katedry. Po żywéj walce, w któréj Amerykanie znaczną stratę ponieśli, udało się tymże otoczyć artyleryę nieprzyjacielską i wejść do miasta. Ale że nieprzyjaciel utrzymywał ciągle ogień działowy, a piechota strzelała nawet z domów miasta, poprzestano więc na zajęciu wspomnionéj warowni, gdzie 4 działa wraz z 30 ludźmi i 3 oficerami dostały się w ręce Amerykanów.

D. 22 września z rana, jenerał Worth zajął wzgórza panujące nad pałacem Biskupim. Tu zabrał także 4 działa i zaraz obrócił je przeciwko fortyfikacyom nieprzyjacielskim.

D. 23 września, jenerał Quitman, który obsadził zabrane warownie, spostrzegł, że nieprzyjaciel opuścił kilka innych warowni, wysłał zatem cztéry kompanie do miasta, gdzie wnet wszczęła się z Mexykanami bitwa, która za nadejściem posiłków amerykańskich przez cały dzień trwała. Amerykanie dotarli aż do głównego placu, podczas gdy nieprzyjaciel z dachów i z poza barykad gwałtowny utrzymywał ogień. Dopiero po południu wzięła walka pomyślniejszy obrót dla Amerykanów, albowiem jenerał Worth z pałacu Biskupiego uderzył na zachodnią stronę, a z smętarza rzucał kule z wielkiego moździerza na główny plac, na którym jednak nieprzyjaciel przez całą noc się trzymał.

D. 24 z rana, mexykański jenerał wysłał parlamentarza do jenerała Taylor, proponując mu kapitulacyę. Do god. pół do 4 z południa trwało parlamentowanie, gdyż nie mogli się ugodzić. Nareszcie jenerał Taylor zostawił nieprzyjacielowi godzinę czasu do namysłu, ale jeszcze przed upływem jéj kapitulacya przyszła do skutku. Jest ona bardzo zaszczytna dla Mexykanów. Zostawiono im 7 dni do opuszczenia miasta, w ciągu których Amerykanie nie mają wejść do niego; załodze dozwolono wyjść z bronią w ręku, a artyleryi z jedną bateryą o 6 działach i 21 nabojami dla każdego działa, tylko cytadella miała już d. 25 być opuszczoną, wszelako dozwolono Mexykanom salutować swoją chorągiew, dopóki nie zostanie zdjętą. Kapitulacya oznacza także linię demarkacyjną, po za któréj przed upływem 8 tygodni lub aż do nadejścia nowych instrukcyj od obudwóch rządów, żadnemu wojsku przekroczyć nie wolno. Zresztą jenerał Taylor oddaje wielkie pochwały męztwu i wytrwałości Mexykanów.

Rząd w Washingtonie, gdzie powyższe doniesienia nadeszły dnia 12, nie zdaje się być zadowolonym z téj umowy, i pułkownik Coton ma się udać do Monterey z rozkazem, aby jenerał Taylor, nie czekając na zatwierdzenie powyższéj umowy, ruszył prosto na Mexyk; ośmiodniowe zawieszenie broni nie zostało przyjęte. »To zawieszenie broni, mówi dz. *New-Jork Enquirer*, jest nie w swoim czasie, bo właśnie teraz zbieramy pod Tampico siły zbrojne, w celu uderzenia na to miasto i przywrócenia kommunikacyi z armią jenerała Taylor; pod opieką zaś tego zawieszenia broni, mógłby jenerał Ampudia przeprowadzić swoje wojska pod Tampico.«

— *Madryt* 23 *Października*. —

Słychać, że rząd nasz postanowił wmieszać się w sprawy Portugalii, w celu dopomagania rządowi do przytłumienia rokoszu. Mówią nawet o powierzeniu dowództwa Jenerałowi Narvaez.

Zapewniają, że rząd ofiarował Infantowi Henrykowi stopień Admirała w marynarce hiszpańskiéj, pod warunkiem, jeżeli uzna obecny stan rzeczy w Hiszpanii.

Dowiadujemy się, że eskadra angielska ukazała się na wodach Kartageny liczniejsza niż pod Kadyxem i pod Lisboną.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 14 *do dnia* 15 *Listopada.*

Patkuł Władysław, z Polski; -- Tomboli-no Piotr, Hejne Ludwik, z Galicyi; -- Fieweger Karol, Gentel Jan, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Ożarowski hr., jenerał ces. ross., Romiszewski Marcin, Niemojewski Adolf ob., Potocki Władysław ob., do Polski; -- Szachowski Walenty xiążę z żoną Zofią, Rozycka Helena ob., Kotzebue konsul ces. ross., do Galicyi; -- Hejne Ludwik, Pappenheim Szymon, Schotelius, do Pruss.